

UNYAAN IGBAAM CAMÔNDI

Joonaasi Pôôdii

Åwiin åubô, diyimôôl yaa làá kö-see, a kantí kúdaaååu ní. An pu ní bikpilib bí yii:

“Ågbeetiåam di dânti a-bôôn.”

“A ká tibaaa? Man yau Naabin?”

“Iin! Waaja, m dàá maafi-si an níi di pu m ká Igbaam ki cááyee.”

Dalba m péé finti ntaafaabômbôm ki diiti m-kpacau kí búntí kusaau, ní ki téetì yii m cáá itiin takaldabiki, ní m yooð kí tin kaað kusaau m yaa túi ditundi ki làá åùåfèe.

(PICTURE: A MAN READING A BOOK UNDER A TREE)

Åyuntèe ní m cutii kay ki dinti bumaågusubu. Laakin m péé ki kpátèe, m kàan yii:

“M-bôônnyaan, m nín néei-si pu nee, a yaa bàà du a-neendi ki kútì man yal puee, an bàà làá môôkið m-dumpu yab!”

Bikpilib nyôôbundee sô! M bàà gbéetì an pìl-m, ama ní m bíi dânti. An dákà yii, nì min kôkô Igbaam kaa bí kíkí-mee, maa batì dineendi din m cáá u-puee. Kitakaldabikee tii-mi

ilandôkô, ní m kíð ki dô ki dâkafi, kaa bà. M-naalib sáí busaa ki áaa ujaacil tí bàà ji, ama an kaa bí-mi dijil. An duu áá-mi diwutijool ní tiwool sitið-mi. Áwii kpooti, ti yíkì ki booð ní m kù ki dâkafi Igbaam pu. Di sá, dibindi diba nì dijandi dee m nîi cutì kí mônî Igbaamee, ama ní Igbaam kaa foo-mi. Ti nín fatîi baaï mmôákee, an kaa ti ááá-mi malaa â gítí kí ká Igbaam.

Ama kôâkôánee, ti nîi nyánní kusaau ki bànee, m fùl ní ki du m-satau ki lééð, ní ki foo nsan ki nín cá Igbaam dumpu, man nì m-bôô Daaku. Igbaam nîi wáy-tee ní u láí ní ki cutîi cááí dijil ki tii-ti. Ti nîi fooyee ní ti láí, kaa nyí kun ti laayee, ní mmôn áubô kö-ti fiá fiá. M nîi ká Igbaam nyindee, ní an kö ki bàn m-pôbil poon. U jáa...-ti, ní ti kíí nì tilaal áma. Ní u bí yii: “M-bôôn, ti nì iwiin ili!” Dibôbilin niin ní m-pôbil sôâkì kii ditaanyiâkumbilee, kun puee, dibindi diba nì dijandi dee, waa péé yíi-mi yii m sá unil, kaa jáa...-ti, kaa pú-ti dijil áwiin dal. Ti kayí ki làá nin kùðee, ní u yíkì ki cééð-ti, ní u tûku m-bôô yii, u nîi cöâki-tee, u ká yii ti là u-bôti; an pu tí taa fââkì disaandi din u saað-tee. U kútîi ki li yii u nééi man Naabin, ní múl mulee u dâkafi m-pu ní kaa gèèð.

Áyunti gbantee, man sí kudandaáú ki dâkafi yii an tin kalin bí mana dee. Bi sòon ki dóoyee, ní m-bôô foo nsan ní ki bíi dânti-mi m-dambil, ní ma mun dantì ú mun u-dambil. M-bôô kíí-mi yii an mô. Niin ní m téetì takalda wun m bàà kàan kusaau, kaa jîi tijinaaa, ditundi kaa ti bi â tô muee. Man nì m-bôô foo nsan ki kùð ní ki kíð ki máafí digîidi din ti gii ki nîi ká Igbaam nimiin tilaalee. Ti yaa cutîi Igbaam yaa cééð-tee, ní ú tûkù-ti yii tí taa ti gítîi, ama ku wúntèe ní tí böntí kí nin gítí. Ti mee binimpoob túð ndabamu ki gii, ní

bikpilib yaa balfi Igbaam yii bí nyõ ndaamaaa? ní ú bí yii bí taa nyõ. Ti nyàab isan kòkò pu kí bàà dátí Igbaam ama taa áúí, kun puee Igbaam kaa sá usapôôn wun láfée ní kaa gaað yalaa isan kòkò pu.

Dalin kin Igbaam bí yii u là-tee ní m du tibôti kòkò ki áá m-baa áaan ní ki fati kusaau. M dô kusaau ní dipeel daa peeti. M béel` ki kun anôpoo ní ki bönti asaatuun kòkò, kun puee nlandòkò kíð mbô. Kusaau ní m nyee ki cá ki mànti Igbaam pu. M-baa bönti kucootiiu kòkò, ní ki nakað â kpinní kusaau pu. M baaï, ní m-baa bí yii: “M-jipôôn, a-coobi pú-ti kinyòkò yii tí daá yòn ti-nimpuu.” Daá kpèè! Áwiin kaa ti bà malaa. Ní áwiin áun ti làá fooï ti-nimpuee daa bàn.

Daadal wiiáuee, kunyeeu, ti jîi asaan ki dóyee ní bisapômbi cutii kpáfi ti-baakpil cindi kilamm, mbiyaamu nì binaacimpômbi mun kútì. Ní ukpil ubô linti ti-nyòkòpu. Ukpilee di kpòoti-ti tí taa já. Yii, ti yaa bàn, bi yaa kaa làá tii-ti unimpuee, tí taa foo diáuuul kí sòoð kí yinti nì ti-coobi. Di sá, biba ceeyee, ni ááaï ataa ï bà saalaa, kaa láá ká uimpu. Bi yaa làá sàað-nee ní bí bí-ni yii ní nin cá, foolee, ní ní búntí. Foolee, ní bí bí yii daapudalee, míð áma ní ubinaati ï bí yii wúð làá böntí u-bisal.

Ama, Igbaam ceeyee, taa ká digiidi, kun puee Igbaam áà usapôntaamu ní ki bönti ki dóò. Bin làá foo Igbaamee níi bàn kunaakoou nyòkòpuee, ní ukpil ubô cúú Igbaam áal ki kaaki ní ki du-u ki áúbið ti mun kpiliu áaan, ní ukpilee linti, ní Igbaam nì bisapômbi páað, ní bi lee nlan ki gaa an tù... wàbbb, yii:

(PICTURE OF OLD MAN AND GIRLS TAKING THE BRIDE)

“Unimpucaan kùn díēēēē! Diyaa! Diyaa woōōō!

Lì yii Aaaaa!... Ì yii Aaaaa!... Oooooo!”

Baa láá sùtì, ní unimpucaan naalib nì u-mambi lintì nyôkôpu, yii bi-maan gii, bí yànti ú àùàfi. Niinee alaâkpan foo dee, ní timbi sapômbi gà Igbaam naalib nì u-mambi ilan, ní bí mun gà alaâkpan ki teentí. Àkoosiim ní bi daa cáá unimpucaan ki baaï, ní ukpil wun cééð-bee yúy kunaakoou nyôkôpu ki kaakì ki waatì, ní bi nîi kö dicindi.

Dalin kin bi bôô abaalee ní báà âma ká Igbaam wunti nîi jô... puee, kutuntuâ nín nyáï Igbaamee ní u-wunti kôkô tō akpalaajin. Igbaam lootì ní ki kíð amôôsi nì diyôl, ní u-poolib nì u-nab gà ilan ki pàkà-u yii tiwunnyaandi daan. An puee, kubeeu dal, unimpucaan bôôn gaa nlan nee ní, yii:

“Igbaam, Igbaam, m-bôônnyaan Igbaam,

A yaa ká Igbaam, u-nimiliâ bí kii iâmalbijaayee

Ní dimôâfal diin kii ukpiil yalee,

Ní u sá usapôômman, u-wunti sá tikuti kii ucaâkpalimpôônee.

“Igbaam, laaaba kaa kö-mi kii u yaa láíēē!

U-nyindi diba lee ní ki see mbôm;

U-nyindee mun di ka kansikin,

An puee, u yaa péé láííe, díḏ ní man kpèé,

Ní an kö-mi kii u bàà sa man nimpuee,

Ní m-pôbil gbí mmôn ki sôâkì kii kibôkô môáfalee.

“Igbaam neen bí kiwaai ní ki bàà làá nin cèeki yam.

U-biiâi bí âkuâkumu ní, kii âyukuuyaamuee,

U-kpiliâ cìkifi kii akafabilee.”

M bíi kpáafí nimbi bin kàan takalda nee yii, an yaa böḏ ki yaa máḏ, ní taa súntímaan bikpilib ní lè puee, yii: “Kimôtiidaan di tôkôntí ditaâkpal ní di bi”.

Igbaam cáá kunyaaââu, ama an kaa sá míḏ baba pu ní u-cal na àá u-beel nì u-cooja nì u-kpeejab nì u-kpeepiibi kôkô nééi-u, ama an sá difaâgiil din u cáá, kaa fàâkí ditundee.

Igbaam sìntiḏ u-ba ní ki tìi wun sá kamaa. An puee Igbaam biki kaa jíi falaa. Bibilooliibi kpákà u-biki pu nî. Igbaam kaa cáá dicol, u yaa áá tijinee, u puḏ bikpilib ní kí tin kpááḏ mbiyaamu.

An puee, nimbi bisapômbi nì binimpoobi ï foo Igbaam lakasiu ní kí ká acadiin kí kàl; an yaa sá fám, isaa di làá ji-ni nî ni-naâki ï nya ticati, ní ní lè yii ni yaa kaa bàà möḏ ticati an bàà sô. Ama nimbi bin ní digiidi diba yaa baaííe, taa yôtiman ni-wunti, kun puee tiwan tin ní a bíi nyàa€, a-nimiliâ máḏee, an bàlfi difaâgiil nì dipôôndi nì kimôtii. An pu ní

bikpilib bi yii: “Aa jì kuwumbuku nì tilaal; kubôntinantaâu kaa wù” An puee, báà âma ï
ka dipôbil tikôkô nì tikôkô poon kii Naabinee, ní kí ká unyaan ubô kii Igbaamee kí cáá.

Joonaasi Pôôdii